27/09/2022

Η διδακτική εξουσία του Αρχιερέως

/ Γνώμες

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μάνης κ. Χρυσοστόμου Γ’

Ὁ Ἀρχιερεύς κατά τήν χριστιανική διδασκαλία καί τό Κανονικό Δίκαιο τῆς Ἐκκλησίας εἰσέρχεται στό τριπλό ἀξίωμα τοῦ Χριστοῦ, δηλαδή στό Ἀρχιερατικό, τό Προφητικό καί τό Βασιλικό. Ἡ ἔκφραση τοῦ τριπλοῦ αὐτοῦ ἀξιώματος πραγματώνεται μέ τό τριπλό ἔργο, τό ὁποῖο συνίσταται στό τελετουργικό, στό διδακτικό καί στό διοικητικό ἀντίστοιχα. Κατά τήν ὀρθόδοξη ἐκκλησιολογία οἱ Ἀρχιερεῖς θεωροῦνται καί εἶναι συνεχιστές τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, διάδοχοι αὐτῶν μέ τό ἱερό Μυστήριο τῆς χειροτονίας τους. Ὁ Ἀπ. Παῦλος τό ὑπογραμμίζει μέ τόν λόγο του πρός τούς πρεσβυτέρους: «Ὑμᾶς τό Πνεῦμα τό Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους ποιμαίνειν τήν Ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ» (Πράξ. 20, 28) καί ὁ Ἀρχιερεύς ἐξεικονίζει στό ἐκκλησιαστικό σῶμα τόν ἴδιο τόν Χριστό, τόν Μέγα Ἀρχιερέα. Αὐτό μάλιστα ἐξωτερικά δηλώνεται μέ τό ὠμοφόριον, τό ὁποῖο φέρει ὁ Ἀρχιερεύς.

*

Ἱστορικά, ἤδη κατά τούς ἀποστολικούς χρόνους, διακρίνουμε τρεῖς βαθμούς ἱερωσύνης. Τοῦ ἐπισκόπου, τοῦ πρεσβυτέρου καί τοῦ διακόνου. Εἰδικότερα, ὁ ἐπίσκοπος ἔχει κεντρική θέση στήν Ἐκκλησία. Ὁ ἅγ. Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος (2ος αἰ.), καλεῖ τόν ἐπίσκοπο «ὄντα τύπον τοῦ Πατρός» (Πρός Τραλλ. 3,1) καί προσθέτει ὅτι «ὅπου ἄν φανῇ ἐπίσκοπος ἐκεῖ καί τό πλῆθος ἔστω, ὥσπερ ὅπου ἄν ᾖ Ἰησοῦς Χριστός, ἐκεῖ καί ἡ Καθολική Ἐκκλησία˙ οὐκ ἐξόν ἐστι χωρίς ἐπισκόπου οὔτε βαπτίζειν οὔτε ἀγάπην ποιεῖν... μηδείς χωρίς τοῦ ἐπισκόπου τι πρασσέτω τῶν ἀνηκόντων τῇ Ἐκκλησίᾳ (Πρός Σμυρν. 8, 2.1) καί ὁ Ἐπίσκοπος «προΐσταται τῆς Ἐκκλησίας ἁπάσης» (Κλήμεντος Ἀλεξανδρέως, Στρωμ. Γ’, XVII35) καί «πρωρεύς τῆς Ἐκκλησίας» τυγχάνει κατά τόν Κλήμεντα Ρώμης (Πρός Ἰάκ. XIV).

Γενικότερα δέ, τό ἀξίωμα τοῦ Ἀρχιερέως δέν ἔχει καμμία σχέση μέ εἶδος τι τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας. Ἐδῶ πρόκειται γιά καθαρῶς πνευματικό λειτούργημα. Καί στό μέν Ἀρχιερατικό ἀξίωμα ἀνταποκρίνεται ἡ τελετουργική διακονία του, ἡ τέλεση ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν ἱερῶν μυστηρίων, στό Βασιλικό ἀξίωμα, ἡ διοίκηση μιᾶς ἐπαρχίας (Μητροπόλεως), ἐντεταγμένο καί τό ἐκκλησιαστικό, νομοθετικό καί δικαστικό ἔργο του, στό δέ προφητικό ὑπάγεται ἡ διδακτική ἐξουσία του, ἤτοι, ἡ πνευματική διδασκαλία τῶν πιστῶν εἰς «οἰκοδομήν αὐτῶν» κατά τό Ἱερό Εὐαγγέλιο.

Ἡ ὡς ἄνω τριπλή αὐτή ἐξουσία τοῦ Ἀρχιερέως προβλέπεται καί ἀπό τό ἄρθρον 29 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ν. 590/77) ὅπου: «Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ὑπό τήν ἰδιότητα τοῦ ποιμαίνοντος τήν Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν ὡς καί ἕκαστος ἐν ἐνεργείᾳ Μητροπολίτης, ὡς Ἐκκλησιαστική Ἀρχή τῆς κληρωθείσης αὐτῷ Μητροπόλεως, ἀσκοῦν ἐντός τῆς περιφερείας τῆς Μητροπόλεώς των τήν ὑπό τῶν Ἱερῶν Κανόνων, τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διατάξεων καί τῶν νόμων ἐν γένει τῆς Πολιτείας προβλεπομένην ἐξουσίαν».

Περαιτέρω, ὁ Ἀρχιερεύς, ὑπό τήν ἰδιότητα τοῦ Μητροπολίτου καί τοῦ μέλους τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας ἔχει καί σπουδαιότατο καί γενικότερο κοινωνικό ρόλο. Ὡς ἐκ τούτου, ἔχει τό δικαίωμα τῆς γνώμης ἐπί θεμάτων σεβασμοῦ καί προστασίας τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου, θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, ἀναπτύξεως τῆς ἐθνικῆς καί θρησκευτικῆς συνειδήσεως διά τῆς παιδείας, ὡς καί τοῦ θεσμοῦ τοῦ γάμου, τῆς οἰκογενείας, τῆς μητρότητος καί τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ὅπως τά θέματα αὐτά ἀναγράφονται στό Ἑλληνικό Σύνταγμα. Ἄλλωστε, τό κεφαλαιῶδες ἄρθρο 3 τοῦ Συντάγματος ἀναφέρεται στίς σχέσεις Ἐκκλησίας καί Πολιτείας καί τό ἄρθρο 2 τοῦ Καταστ. Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας κάμνει λόγο γιά συνεργασία Ἐκκλησίας καί Πολιτείας. Προσέτι καί νομολογικῶς ὑφίσταται θεμελίωση τῶν δογμάτων τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας ὡς πυρήνας τῆς δημόσιας τάξης καί

συγκεκριμένα ὑφίσταται ἡ ὑπ’ ἀριθμ. 17/2008 ἀπόφαση τῆς Ὁλομελείας τοῦ Ἀρείου Πάγου, κατά τήν ὁποία: «Στούς θεμελιώδεις αὐτούς κανόνες καί ἀρχές, πού κρατοῦν στή Χώρα καί ἀπηχοῦν θρησκευτικές καί ἠθικές ἀντιλήψεις, ἀνήκουν δέ στόν πυρῆνα τῆς διεθνοῦς δημόσιας τάξεως, περιλαμβάνονται καί τά δόγματα, οἱ ἀποστολικοί καί συνοδικοί κανόνες καί οἱ ἱερές παραδόσεις τῆς ἐπικρατούσας στήν Ἑλλάδα θρησκείας τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, τῶν ὁποίων τό ἄρθρο 3 τοῦ Συντάγματος ἐπιτάσσει ρητά τήν ἀπαρασάλευτη τήρηση, ἀναγορεύοντάς τους σέ ἐπαυξημένης ἰσχύος οὐσιαστικούς κανόνες δικαίου» (Ὁλομέλεια Ἀρείου Πάγου 17/2008). Εἶναι, συνεπῶς, θέματα πού ἀφοροῦν τήν Ἐκκλησία καί τήν διδασκαλία της καί ὁ κάθε Ἀρχιερεύς ὀφείλει νά ἔχει ὑπεύθυνο λόγο. Προσέτι, ὁρίζεται στό ἄρθρο 9 παράγραφος ιζ’ τοῦ Καταστ. Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος «Μεριμνᾷ περί τοῦ κατά Χριστόν βίου τοῦ Ὀρθοδόξου πληρώματος καί λαμβάνει περί αὐτοῦ πρόνοιαν διά τοῦ κηρύγματος τοῦ Θείου λόγου, διά κατηχητικῶν σχολείων, διά θρησκευτικῶν ὁμιλιῶν, δι’ ἐκδόσεως καταλλήλων βιβλίων καί περιοδικῶν, διά παραινετικῶν ἐγκυκλίων καί διά παντός ἄλλου προσφόρου, κατά τήν κρίσιν Αὐτῆς, μέσου. Εἰς περίπτωσιν διαταράξεως τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας δι’ ἑτεροδιδασκαλίας ἤ ἄλλης ἐπεμβάσεως εἰς βάρος αὐτῆς, ἡ Δ.Ι.Σ. ζητεῖ τήν ἐπέμβασιν τῶν ἁρμοδίων Ἀρχῶν, ἐκδίδει δέ παρεναιτικά γράμματα πρός τόν λαόν διά τήν προστασίαν αὐτοῦ».

*

Εἰδικότερα, ὅσον ἀφορᾶ, ἐν προκειμένῳ, τό διδακτικόν αὐτοῦ ἔργον, τοῦτο ἀποτελεῖ βασικώτατο καθῆκον τοῦ Ἀρχιερέως, ἤτοι: Ὁ Ἀρχιερεύς εἶναι ἐντεταλμένος νά διδάσκει καί νά κατηχεῖ τόν πιστόν λαόν τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἀπ. Παῦλος γράφει πολύ χαρακτηριστικά: «Δεῖ τόν Ἐπίσκοπον διδακτικόν εἶναι» (Α’ Τιμόθ. 3,12). Ὅπως δέ λέγει ὁ Μ. Βασίλειος: «Ἴδιον ἐπισκόπου ποιεῖν τε καί διδάσκειν» καί κατά τόν Ἱερόν Ἀμβρόσιον: «Episcopi proprium munus, docere populum». Ὁ δέ Ἅγιος Νεκτάριος, Ἐπίσκοπος Πενταπόλεως, γράφει χαρακτηριστικά ὅτι: «Ὁ Ἐπίσκοπος ὀφείλει νά διδάσκῃ τό ἑαυτοῦ ποίμνιον πάντοτε καί πανταχοῦ α) ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ β) κατ’ ἰδίαν καί γ) διά τοῦ πρεσβυτερίου κατ’ οἶκον, κατ’ οἰκογένειαν καί κατ’ ἄτομον...» καί συμπληρώνει: «Ὁ Ἀρχιερεύς, ὁ πνευματικός ποιμήν, ὡς ὀφείλει νά διδάσκῃ ὅπως δυνηθῇ διά τῆς συνεχοῦς διδασκαλίας νά στερεώσῃ ἐν τῇ πίστει τούς πιστεύοντας, ἀγάγῃ εἰς πίστιν τούς ἀπίστους, ρυθμίζῃ εἰς ἀρετήν τόν βίον τοῦ ποιμνίου, ὁδηγῇ εἰς τήν τελειότητα, ἐλέγχῃ τούς ἀντιλέγοντας, ἐπιτιμᾷ τούς παρεκτρεπομένους τῆς ἀληθείας, ἐπιστομίζῃ τούς διαστρέφοντας τάς ὁδούς τοῦ Κυρίου τάς εὐθείας καί ἐπανορθοῖ διά παρακλήσεων, δεήσεων καί δακρύων τούς περιπεσόντας, ἐπισπᾶται τούς ἀπεγνωσμένους ἤ ἀμετανοήτους, καταπαύῃ τάς ταραχάς καί ἔριδας, ἐπιφέρῃ τήν εἰρήνην ἀπανταχοῦ καί διαλύῃ τάς ἔχθρας.

Ἐάν μή Ἐπίσκοπος συνεχῶς παραινῇ τό ἑαυτοῦ ποίμνιον καί ὑπομιμνήσκῃ αὐτό τά πρός τόν Θεόν καθήκοντα, τά τῆς θρησκείας παραγγέλματα, τά πρός τόν πλησίον καθήκοντα, τόν σύνδεσμον τῆς ἀγάπης αὐτοῦ πρός τόν Θεόν καί τά καθήκοντα τοῦ Χριστιανοῦ πρός ἑαυτόν, κινδυνεύει τό ποίμνιον ἤ εἰς παντελῆ θρησκευτικήν ἀδιαφορίαν νά περιπέσῃ, ἤ εἰς παχυλάς δεισιδαιμονίας νά καταπέσῃ, ἤ περί τήν πίστιν νά ἀστοχήσῃ καί εἰς καταφρόνησιν τοῦ θείου νά φθάσῃ, ἤ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί τοῦ πλησίον νά ἐκλίπῃ, ἤ τό μῖσος νά κατακυριεύσῃ, ἤ ἡ κακία νά πλημμυρήσῃ ἐν τῇ ποίμνῃ, ἤ παντοῖα νά ἀναπτυχθῶσι πάθη καί παντοίας ἐπιφέρωσι συμφοράς, πρός τέλειον ὄλεθρον ψυχικόν καί σωματικόν τοῦ ποιμνίου, δι’ ὅν ὁ ποιμήν ἐστιν ὑπεύθυνος καί ὑπόλογος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ» (Ποιμαντική, Θεσ/κη 1974, σελ. 176 ἐπ.).

Ἐπίσης ὁ καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Νικηφόρος Καλογερᾶς γράφει στό ἔργο του «Ποιμαντική» τά ἑξῆς: «Ὁ πνευματικός ποιμήν ὀφείλει νά κηρύττῃ δημοσίᾳ τόν τοῦ Θεοῦ λόγον ἐνώπιον τῆς αὐτῷ χριστιανικῆς ποίμνης οὐχί ἐξ ἰδίας ἀρεσκείας, οὐδ’ ἐξ’ ἁπλῆς προσωπικῆς διαθέσεως˙ ἀλλ’ ἐκ καθήκοντος ἐπιβεβλημένου καί ἀπαραιτήτου. Τοῦτο συνάγεται ἐκ τῆς ρητῆς ἐπιταγῆς Παύλου τοῦ Ἀποστόλου, ὅστις τῷ μαθητῇ αὐτοῦ Τιμοθέῳ, ἐπισκόπῳ ὄντι, ἐντέλλεται ρητῶς, ἵνα κηρύττῃ τάς εὐαγγελικάς ἀληθείας «κήρυξον τόν λόγον» (Ποιμαντική, ἐν Ἀθήναις 1888, σελ. 212).

Ὁ Ἐπίσκοπος, ἐπομένως, ἔχει χρέος ὅπως ἐξαγγέλλει τόν θεῖον λόγον τοῦ Ἰ. Εὐαγγελίου καί διδάσκει τά ὑπό τῆς Ἐκκλησίας καλῶς διαταχθέντα. Χρέος ἔχει ὅπως προφυλάσσει ἀπό κακοβούλους καί αἱρετικούς τό ποίμνιόν του ὡς «καλός ποιμήν». Ἀκόμη ἔχει τήν ὑποχρέωση, ὅπως ὑπερασπίζεται τά δόγματα τῆς Ἐκκλησίας, διορθώνει τά κακῶς κείμενα ἤ λεγόμενα καί ἐπαναφέρει τήν τάξη στήν Ἐκκλησία, ὅταν παρουσιάζονται ποικίλα ἄτοπα, ἀντιχριστιανικά καί συνάμα ἀντιεκκλησιαστικά φαινόμενα. Ἄλλο καθῆκον του εἶναι ἡ προσπάθειά του πρός ἐπικράτηση τῆς εἰρήνης, τῆς συμφιλιώσεως καί τῆς ἀγάπης μεταξύ τῶν ἀνθρώπων, διδάσκοντας ὅτι «ἐν ἀμίλλαις πονηραῖς ἀθλιώτερος ὁ νικήσας».

Καθίσταται, συνεπῶς, σαφές, ὅτι γιά τόν Ἀρχιερέα δέν ἐπιτρέπεται ἐπ’ οὐδενί παραμέληση ἤ παραγνώριση τῶν ἀρχιερατικῶν του καθηκόντων, περιεχόμενο τῶν ὁποίων εἶναι ἡ διδαχή τοῦ λαοῦ. Πάντοτε ὀφείλει ὅπως ἔχει τάς χεῖρας του ἐπί τοῦ πηδαλίου τοῦ σκάφους τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἔμπειρος οἰακοστρόφος, ἱεροπρεπής καί νομοταγής καί ὡς διδάσκαλος τῶν θείων ἐντολῶν. Ὁ Ἀρχιερεύς, ὡς εἶναι γνωστόν, ἔχοντας ἱερόν ἀξίωμα δοθέν ὑπό τοῦ Ἁγίου Πνεύματος δέν ζεῖ διά τόν ἑαυτόν του ἀλλά διά τό ποίμνιόν του. Ἔχει ταχθεῖ νά ὑπηρετεῖ, ἄλλως νά διακονεῖ τούς πιστούς καί δέν πρόκειται γιά ἕνα μέσο ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος ἁπλῶς πιστεύει

στήν ὕπαρξη τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ καί προσπαθεῖ νά προσαρμόσει τήν ζωή του σέ αὐτή τήν πίστη, ἀλλά γιά ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος ἐπέλεξε νά ζήσει ὅλη του τήν ζωή ὑπηρετῶντας ἀποκλειστικά τόν Θεό καί τήν Ἐκκλησία σύμφωνα μέ τίς θεῖες ἐντολές καί τίς ἐπιταγές τῆς Χριστιανικῆς ἠθικῆς. Οἱ ἱεροί κανόνες γιά τό ζήτημα αὐτό εἶναι καθοριστικοί. Εἰδικότερα, κατά τόν 39ο Ἀποστολικό Κανόνα «ὁ Ἐπίσκοπος ἐστιν ὁ πεπιστευμένος τόν λαόν τοῦ Κυρίου καί τόν ὑπέρ τῶν ψυχῶν αὐτῶν λόγον ἀποκτηθησόμενος». Ὁμοίως καί ὁ 41ος Ἀποστολικός Κανόνας ἀναφέρει ὅτι στόν Ἐπίσκοπο ἀνήκει ἡ ποιμαντική μέριμνα τῶν ψυχῶν. Ὁ δέ 58ος Ἀποστολικός Κανών διακελεύει ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος πού παραμελεῖ τόν κλῆρο ἤ τόν λαό καί δέν διδάσκει τήν εὐσέβεια ν’ ἀφορίζεται καί ἄν ἐπιμένει στήν ἀμέλεια καί τήν ραθυμία νά καθαιρεῖται.

Ἔπειτα μέ τόν 19ο κανόνα τῆς Λαοδικείας κατοχυρώνεται καί τό κήρυγμα κατά τήν διάρκεια τῆς Θείας Λειτουργίας. Στό σημεῖο αὐτό, καίριο ζήτημα εἶναι, τό περιεχόμενο τῆς διδαχῆς ἤ τοῦ κηρύγματος ἤ τῆς ὁμιλίας. Τοῦτο ἀσφαλῶς καί πρέπει νά ἐδράζεται στήν Ἁγία Γραφή καί τήν Ἱερά Παράδοση. Ὁ Ἀρχιερεύς κηρύττει ὅ,τι διδάσκει ἡ τοῦ Χριστοῦ διδασκαλία καί ἡ δογματική διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας. Κηρύττει τό θεῖο καί ἱερό Εὐαγγέλιο. Αὐτό καί προβάλλει. Ὁδηγός τοῦ διδάσκοντος Ἀρχιερέως εἶναι πάντοτε οἱ σοφοί θεοφόροι ἅγιοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Τοιοὐτοτρόπως ὁ λόγος του πρέπει νά εἶναι «ἅλατι ἠρτυμένος», χριστοκεντρικός καί πατερικός. Βέβαια ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ χαρακτηρίζεται ὡς «μάχαιρα τοῦ πνεύματος» κατά τόν Ἀπ. Παῦλο, «ὅ ἐστι ρῆμα Θεοῦ» ἀλλά συνάμα ὡς ὁρίζει ὁ 84ος Ἀποστ. Κανόνας πρέπει ὁ Ἀρχιερεύς (καί γενικῶς ὁ κληρικός) ν’ ἀποφεύγει νά χρησιμοποιεῖ λεξιλόγιο ἀπρεπές καί μή ἱεροπρεπές. Ἄλλο, ὡστόσο, εἶναι τό θέμα τοῦ ποιμαντικοῦ ἐλέγχου σέ περίπτωση ἀσεβείας ἤ ἁμαρτίας, διότι καί στά καθήκοντά του τυγχάνει καί ὁ ἔλεγχος γιά ζητήματα πίστεως (Βλ. ἑρμηνεία Ἁγ. Νικοδήμου Ἁγιορείτου, Πηδάλιο σελ. 98).

*

Ἀπό τήν ἄλλη πλευρά, στή σημερινή πραγματικότητα ὑπάρχουν θέματα, τά ὁποῖα τυγχάνουν ὅλως ἀντίθετα μέ τήν χριστιανική διδασκαλία, ὅπως εἶναι τό ζήτημα τῆς μοιχείας, τῆς ἀμβλώσεως, τῆς ὁμοφυλοφιλίας, τῆς εὐθανασίας, τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν, τῆς αὐτοχειρίας καί ἄλλα. Συγχρόνως ὑπάρχει καί ἡ κοσμική νομοθεσία, οἱ νόμοι τοῦ κράτους, οἱ ὁποῖοι ἄλλως διακελεύουν.

Τότε, ἡ διδαχή καί τό κήρυγμα διατρέχουν τόν κίνδυνο νά προκαλέσουν τήν σύγκρουση μέ τόν νόμο καί νά φθάσουν καί σ’ αὐτό τό ὁποῖο ἀποκαλεῖται σχηματικά «ρητορική μίσους». Τό ζήτημα εἶναι ὀξύτατο.

Θεωροῦμεν, ἐν προκειμένῳ, ὅτι σ’ αὐτές τίς περιπτώσεις τόσο ἡ ποινική δίωξη ὅσο

καί ἡ δικαστική ἔδρα θά πρέπει νά τυγχάνουν λίαν ἐφεκτικές καί καθ’ ὅλα προσεκτικές, ὡς πρός τήν σχετική ἑρμηνευτική προσέγγιση τοῦ ζητήματος, τό ὁποῖο ἤθελε προκύψει. Οὔτε νά ὑπάρξει ἀσφαλῶς καί σύγκρουση καθηκόντων, ἀπ’ ὅλες βέβαια τίς πλευρές. Θά κηρύττεται ἐπακριβῶς καί ἐλευθέρως ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ μετ’ εὐπρεπείας καί σοβαρότητος καί φυσικά ἄνευ ὑβριστικῶν ἤ προσβλητικῶν ἤ καί χαρμεπῶν ἐκφράσεων ἀλλά καί θά λειτουργεῖ μετά πολλῆς διακρίσεως τῶν ὁρίων τῆς ἐκφορᾶς τοῦ λόγου καί ἡ δικαστική ἐξουσία. Συγκεκριμένα, ὁ Ν. 927/1979 ὡς αὐτός ἐτροποποιήθη μέ τόν Ν. 4285/2014 καί δή τό ἄρθρο 1 χρήζει στήν ἐφαρμογή του πολλή μελέτη καί δικαστική βάσανο καί ἀείποτε, μέ τήν ἀναγκαία ἀξιολόγηση τῆς συγκεκριμένης περιπτώσεως τῆς ἐνεργείας τοῦ ὑπαιτίου, ὥστε νά ὑφίσταται ἡ περαιτέρω ὑπαγωγή στόν κανόνα δικαίου καί νά προκύπτει ἡ ἀντικειμενική ὑπόσταση τοῦ ἀδικήματος.

Περαιτέρω, ὡς εἶναι γνωστόν κατά παγία νομολογία, φιλοσοφικές, ἤ ἰδεολογικές ἀπόψεις, ἤ συμβουλές ἤ εὐχές ἤ παραινέσεις καί γνῶμες, ὡς καί ἐπιστημονικές κρίσεις, ὅταν βέβαια δέν συντρέχουν καί ἄλλα στοιχεῖα ἀδίκου πράξεως, δέν ἐμπεριέχουν τό στοιχεῖο τοῦ ἀξιοποίνου. Ἴσως κινοῦνται, τέτοιες ἐκφράσεις λόγου ἤ αὐτοσχεδιασμοί ἤ λεκτικές ὑπερβολές, στά ὅρια τῆς ποινικῆς δίωξης. Σημειώνεται, ἐν προκειμένῳ, ὅτι ἡ Ὁλομέλεια τοῦ Ἀνωτάτου Ἀκυρωτικοῦ μέ τήν ὑπ’ ἀριθμ. 3/2010 ἀπόφαση δέχθηκε ὅτι οἱ διατάξεις τοῦ Ν.927/1979 πρέπει νά ἑρμηνεύονται συσταλτικά καί αὐστηρά ἐνόψει τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 14 παρ.1 καί 16 παρ.1 τοῦ Συντάγματος καί τοῦ ἄρθρου 10 παρ.1 τῆς ΕΣΔΑ μέ τίς ὁποῖες κατοχυρώνεται «ἡ ἐλευθερία τῆς ἔκφρασης, τῶν στοχασμῶν τοῦ ἀτόμου (προφορικά, γραπτά καί διά τοῦ τύπου) καί ἡ ἐλευθερία τῆς τέχνης, τῆς ἐπιστήμης, τῆς ἔρευνας καί τῆς διδασκαλίας», πού ἀποτελοῦν ἐκφάνσεις τῆς ἐλεύθερης ἀνάπτυξης τῆς προσωπικότητας καί τῆς συμμετοχῆς στήν κοινωνική καί πολιτική ζωή τῆς Χώρας (ἄρθρο 5 παρ.1 τοῦ Συντάγματος). Συνεπῶς, «κηρυγματικῇ ἀδείᾳ», κατ’ ἀναλογίαν τῆς φράσεως «ποιητικῇ ἀδείᾳ», ἑρμηνευτικές ἀποδόσεις βιβλικῶν χωρίων ἤ σχήματα λόγου δέν δύνανται νά στοιχειοθετήσουν πρόκληση προσωπικῆς κατά τινος ἐχθροπάθειας ἤ διέγερσης βίας. Νομικῶς, ἐντάσσονται στήν ἐλευθερία ἔκφρασης κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 10 παρ.1 τῆς Σύμβασης Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου.

Κατ’ ἀκολουθίαν τῶν ἀνωτέρω, δέν ἀποτελεῖ «ρητορική μίσους», ἡ μετ’ εὐπρεπείας ὑπεράσπιση τῆς δογματικῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας ἤ ἡ κηρυγματική προβολή βιβλικῶν χωρίων ἤ ὅρων, ἀλλά τοὐναντίον τυγχάνει θεμιτός ὁ αὐθεντικός χριστιανικός λόγος, ἑρμηνευτικός τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου καί γενικότερα τῆς Ἁγίας Γραφῆς ὁ ἐκ ἐκκλησιαστικοῦ καθήκοντος προβαλλόμενος καί ἐκφερόμενος ὑπό τινος Ἀρχιερέως.

Συνεπῶς, ἀναγκαῖον τυγχάνει νά μήν ἐγκλωβισθεῖ ἡ ἀπονομή τῆς δικαιοσύνης σέ

τυπικές στενές νομικές καί δικονομικές διατάξεις, ἀλλά ἀξίζει νά εἶναι μία ὁλοκληρωμένη λειτουργία, λαμβάνουσα πάντοτε καί ὑπ’ ὄψιν της, ὅτι σύγκειται «ἐξ ἀνθρωπίνων λογισμῶν» ἔναντι τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ.-